

ZÁKON 2

PRIATEĽOM NEDÔVERUJ PRÍLIŠ, NEPRIATEĽOV SA NAUČ VYUŽÍVAŤ

Znenie zákona

S priateľmi buďte opatrní – ľahšie vás zradia, pretože sa ich ľahšie zmocní závišť. Navyše sa rýchlo nechajú rozmazať alebo sa z nich vyklujú tyrani. Keď si však najmete niekdajšieho nepriateľa, bude lojálnejší než priateľ, pretože vám bude mať čo dokazovať. V skutočnosti sa viac než nepriateľov musíte obávať priateľov. Ak nepriateľov nemáte, vymyslíte spôsob, ako si ich urobiť.

Kľúče k moci

Je úplne prirodzené snažiť sa v prípade potreby využiť pomoc priateľov. Svet je drsné miesto a vaši priatelia ho často sprijemňujú. Okrem toho ich poznáte. Prečo sa spoliehať na cudzieho, keď máte po ruke priateľov? Problém však spočíva v tom, že svojich priateľov často nepoznate tak dobre, ako si myslíte. Často s vami súhlasia len preto, aby ste sa nepohádali. Pozorne schovávajú svoje nepríjemné vlastnosti, hlasno sa smejú na vašich vtipoch. Vzhľadom na to, že úprimnosť upevní priateľstvo len zriedkakedy, o skutočných pocitoch svojho priateľa sa vôbec nemusíte dozvedieť. Pochváli vám básničku, bude nadšený z vašej muziky, v dobrom vám bude závidieť váš vkus v obliekaní – jeho obdiv možno bude úprimný, ale často to tak vôbec nie je. Ak sa rozhodnete, že zamestnate svojho kamaráta, postupne budete zisťovať, že má vlastnosti, ktoré pred vami doteraz skrýval. Hoci je to zvláštne, za narušením rovnováhy vo vašom vzťahu bude stáť práve váš dobrý skutok. Ľudia si radi myslia, že sa o svoje šťastie zaslúžili sami. Realita im potom môže priniesť horkosť a rozčarovanie: ukáže sa, že ste si ich vybrali, pretože ste priatelia, nie preto, že sú schopní. Problém sa postupne zintenzívňuje, stačí trocha otvorenejšie vyjadrenie alebo nejaký ten výbuch z pocitu krivdy či závidi. Skrátka sa ani nestačíte obzrieť a priateľstvu je koniec. Čím viac sa ho budete snažiť oživiť pomocou darčiekov alebo láskavostí, tým menšej vďaky sa dočkáte.

O UŽITOČNOSTI NAŠICH NEPRIATEĽOV

Kedysi dávno, keď vládca Hierón besedoval s jedným zo svojich nepriateľov, poukázal tento protivník na jeho páchnuci dych. Náš vládca sa potom trochu znepokojene pobral domov a svojej žene vyčítal: „Ako to, že si mi o tom nikdy nepovedala?“ Jeho prostá, čistá a nevinná žena mu odvetila: „Pane, myslela som si, že taký dych majú všetci muži.“ Je

teda zrejmé, že o chybách očividných, zjavných a nápadných (alebo inými slovami všeobecne známych) sa dozvieme skôr od svojich nepriateľov než od priateľov a blízkych.

Plutarchos (asi 45 – 127 n. l.)

Využívanie alebo zamestnávanie priateľov má tú nevýhodu, že nevyhnutne obmedzí vašu moc. Len málokedy vám práve oni môžu pomôcť najlepšie. V tomto smere sú znalosti a schopnosti výrazne dôležitejšie než priateľstvo. Všetky pracovné vzťahy si vyžadujú, aby si ľudia vzájomne udržiavali určitý odstup. Snažíte sa pracovať, a nie priateľiť. Akákoľvek náklonnosť, nech je naozajstná, alebo falošná, túto požiadavku len zatieňuje. Kľúčom k moci je okrem iného schopnosť posúdiť, kto vám za všetkých okolností dokáže pri presadzovaní vašich záujmov najlepšie pomáhať.

Ľudia platia ochotnejšie za zlo než za dobro, ved' vd'ačnosť je bremeno, kým pomsta je potešením.

Tacitus (58 – 117)

Vaši nepriatelia, naopak, predstavujú nevyťažенú zlatú žilu, ktorú sa musíte naučiť využívať. Keď Charles Maurice de Talleyrand-Périgord, Napoleónov minister zahraničných vecí, zistil, že jeho vládca naozaj vedie Francúzsko ku krachu, rozhodol sa, že nastal čas obrátiť sa proti nemu. Uvedomoval si však, že konšpirácia proti cisárovi zahŕňa isté nebezpečenstvo. Potreboval partnera, spojenca – ale ktorému priateľovi by mohol v takom projekte dôverovať? Vybral si Josepha Fouchého, veliteľa tajnej polície, svojho nepriateľa, ktorého nenávidel zo všetkých najviac, a ktorý sa ho dokonca snažil zavraždiť. Talleyrand pochopil, že ich niekdajšia nenávisť môže poslúžiť ako základ pre emocionálne zmierenie. Predpokladal, že Fouché bude šliapať ako hodinky bez toho, aby niečo očakával od neho, len preto, aby mu dokázal, že keď si ho Talleyrand vybral, nezmylil sa. Keď vám chce niekto niečo dokázať, pohne kvôli tomu horami. A nakoniec, Talleyrand vedel, že jeho vzťah s Fouchéom bude založený na spoločnom záujme, ktorý nebudú kontaminovať osobné pocity. Ukázalo sa, že to bola dokonalá voľba. Hoci sa sprisahancom Napoleona z trónu zosadiť nepodarilo, spojenie takýchto mocných a nečakaných partnerov viedlo k najväznejším následkom, aké mohli nastať: opozícia voči cisárovi sa začala pomaly rozširovať a Talleyrand a Fouché nadviazali plodný pracovný vzťah. Vynasnažte sa pri akejkoľvek príležitosti uzavrieť s nepriateľom mier a vymyslíte, ako ho naverbovať k sebe do služby. V žiadnom prípade nedopustíte, aby vás prítomnosť nepriateľov znepokojovala alebo vykoľajila – je omnoho lepšie mať jedného či dvoch zjavných oponentov než sa dohadovať, či vôbec nejakých nepriateľov

máte a kto to je. Mocný človek konflikt víta a súperov využíva na posilnenie svojej povesti bojovníka, ktorý je sebaistý a na ktorého sa možno v ťažkých časoch spoľahnúť.

Obraz: Čeluste nevďačnosti. Keď viete, čo sa stane, keď strčíte prst do ľavej papule, rozhodne to nebudete skúšať. Od priateľa by ste úskok nečakali, ale keď ho vezmete do služby, nevďačný priateľ vás zhltne aj s vnútornosťami.

Názor autority: „Rozmýšľajte, ako využiť nepriateľa vo vlastný prospech. Naučte sa chytať meč nie za ostrie, ktoré vás zraní, ale za rukoväť, pretože tak sa budete môcť brániť. Múdry človek získa viac úžitku od svojich nepriateľov než hlupák od svojich priateľov.“

Baltasar Gracián (1601 – 1658)

ZÁKON 3 SKRÝVAJ SVOJE ZÁMERY

Znenie zákona

Nikdy neodhaľujte účel svojho konania – udržujte ostatných v neistote a nechajte ich tápať. Keď nebudú mať tušenie, o čo vám ide, nemôžu sa pripraviť na obranu. Zavedte ich čo najďalej nesprávnym smerom a zahaľte ich dymovou clonou, aby vo chvíli, keď si vaše úmysly uvedomia, bolo už príliš neskoro.

Kľúče k moci

Väčšina ľudí je ako otvorená kniha. Oznamujú vám, ako sa cítia, pri každej príležitosti vyhrknu svoj názor a večne odhaľujú svoje plány a zámery. Robia to z niekoľkých dôvodov. Po prvé – neustále hovoriť o svojich pocitoch a plánoch do budúcnosti je pre človeka prirodzené. Vy sa však naučte držať jazyk za zubami. Sledujte, čo o sebe prezrádzate. Po druhé mnohí veria, že úprimnosťou a otvorenosťou si získavajú srdcia druhých, a dokazujú tým svoju dobrú povahu. To je veľký omyl. Úprimnosť je v skutočnosti tupý nástroj, ktorý namiesto toho, aby ostro rezal, skôr driape. Úprimnosťou ľahko urazíte. Namiesto hrubej a škaredej pravdy o tom, čo cítite alebo čo si myslíte, je oveľa rozumnejšie hovoriť ľuďom, čo chcú počuť. Prispôbujte svoje slová svojim náprotivkom. Bezohľadná otvorenosť povedie k tomu, že budete takí predvídateľní a čitateľní, že už bude takmer nemožné si vás vážiť alebo sa vás báť. A vedzte, že moc sa nenechá podmaniť niekým, kto nie je schopný vzbudiť podobné pocity.

Snaž sa vyvarovať povesti podvodníka napriek tomu, že je dnes takmer nemožné existovať a neklamáť. Tvoje najväčšie umenie spočíva v tom, že svoju prešibanosť neukážeš.

Baltasar Gracián (1601 –1658)

Ak chcete získať moc, rýchlo odsuňte úprimnosť na druhú koľaj a začnite sa cvičiť v umení skrývať svoje zámery. Ak si ho osvojíte, vždy budete pánom situácie. Základ spočíva v prostej vlastnosti ľudskej povahy: náš prvotný inštinkt nás nabáda, aby sme vždy verili tomu, čo vidíme. Nemôžeme neustále pochybovať o realite toho, čo vidíme a počujeme, a predstavovať si, že sa za tým, čo sledujeme, skrýva niečo iné. To by nás vyčerpávalo a desilo. Preto možno naozajstné vlastné úmysly relatívne ľahko tajiť. Jednoducho vystavte ľuďom na oči údajný objekt svojej túžby alebo želaný cieľ a všetci vám uveria. Jedným z najúčinnnejších spôsobov, ako skutočné úmysly udržať v tajnosti, je intenzívne rozhlasovanie plánov a očakávaní, ktoré však nie sú pravé. Jednou ranou zabijete tri muchy: budete vyzeráť tak vládne a otvorene, že si vyslúžite dôveru, zastriete svoje zámery a konkurentov pošlete pachtiť sa za chimérou, čo im zaberie nemálo času.